

Stockholm 20190511

Årsmötes-protokoll 2019

Tegelviksgatan 40,
116 41 Stockholm
info@latinamerikagrupperna.se
www.latinamerikagrupperna.se

1

Plats: Solidaritetshuset, Tegelviksgatan 40, 116 40 Stockholm

1. Mötets öppnande

Ordförande Julia Qwist öppnade årsmötet och hälsade välkomna.

2. Formalia

2.1. Val av årsmötesordförande

Årsmötet nominerade **Sanna Lucas** till årsmötesordförande.

Mötet beslutade

att välja **Sanna Lucas** till årsmötesordförande.

2.2. Val av årsmötessekreterare

Årsmötet nominerade **Laura Lindholm** till sekreterare.

Mötet beslutade

att välja **Laura Lindholm** till sekreterare.

2.3. Fastställande av dagordning

Sanna Lucas föredrog dagordningen

Mötet beslutade

att fastställa dagordningen

2.4. Fastställande av arbetsordning

Sanna Lucas presenterade arbetsordningen och dess innehåll.

Mötet beslutade

att fastställa arbetsordningen.

2.5. Fastställande av röstlängden

Mötesordförande yrkade på att de som anmält sig senast den 11 april 2019 till årsmötet hade rösträtt på årsmötet.

Mötesordförande yrkade att de som anmält sig efter den 11 april 2019 till årsmötet skulle få rösträtt på årsmötet.

Mötesordförande yrkade på att ge medlemmar som blivit del av föreningen för mindre än 2 månader sedan närvaranderätt på årsmötet.

Mötet beslutade:

att föra in de som anmält sig i tid till årsmötet i röstlängden.

att föra in de som anmält sig sent till årsmötet i röstlängden.

att fastställa röstlängden till 17 personer. Se bilaga 1.

Att ge medlemmar som blivit del av föreningen för mindre än två månader sedan närvaranderätt.

2.6. Val av justerare tillika rösträknare, val av valkommitté och nominering till styrelse

Mötesordförande frågade om det fanns intresseanmälningar till justerare och rösträknare.

Årsmötet nominerade Julia Qwist och Julia Fyr till justerare tillika rösträknare.

Mötet beslutade

att välja Julia Qwist och Julia Fyr till justerare och tillika rösträknare.

2.6.2 Valkommitté

Ordförande Julia Qwist föredrog Latinamerikagruppernas praxis för framläggande av förslag till valberedning. Praxis är att tillsätta en valkommitté som arbetar under årsmöte och då även tar in nomineringar. Valkommittén bör bestå av minst två (2) personer.

Årsmötet nominerade Linnéa Rohlin och Karin Lidström till valkommitté.

Mötet beslutade:

att välja Linnéa Rohlin och Karin Lidström till valkommitté.

att nomineringsstopp till valberedning sätts till klockan 11.00 den 11 maj 2019.

2.6.3 Möjlighet att nominera till styrelsen under årsmötet

Mötesordförande informerade valberedning har lagt förslag till styrelsen, men att det fortfarande finns möjlighet att nominera till styrelseposter med nomineringsstopp klockan 11 den 11 maj 2019. Nomineringsförslag lämnas till årsmötesordförande eller sekreterare.

2.7. Årsmötets stadgeenliga utlysande

Mötesordförande informerade om att kallelsen till årsmötet hade gått ut tre månader innan mötet, fredagen den 8:e februari 2019, vilket är enligt stadgan.

Mötet beslutade

att årsmötet var stadgeenligt utlyst.

3. Redovisning av föregående år

3.1. Verksamhetsberättelse

Generalsekreterare Anna Barkered redovisade föreningens arbete 2018

Anna Barkered presenterade följande punkter gällande Latinamerikagruppernas arbete 2018:

- En stor del av arbetet 2018 har fokuserat på frågor relaterade till stängningen av Latinamerikagruppernas sista kontor i Latinamerika. Stängningen har starkt bidragit till en budget i balans för 2018.
- 2018 har Latinamerikagrupperna arbetat aktivt för att främja föreningens ändamål genom att, inom ramen för avtal med Sida/Forum Syd, stötta informationsprojekt i Sverige och utvecklingsprojekt i Latinamerika.
- I Sverige har Latinamerikagrupperna fortsatt uppmärksamma kopplingen mellan svenska pensionspengars (AP-fonderna) investeringar i bolag och hur dessa investeringar har koppling till kränkningar av mänskliga rättigheter i Latinamerika.
- Latinamerikagrupperna har även fokuserat på att lyfta det ökade hotet och våldet mot mänskliga rättighetsförsvare i Latinamerika.

- Frågan om naturens rättigheter prioriterades under året och fick ett stort medialt genomslag bland annat genom att SVT lyfte detta i samband med Klimatriksdagen i maj 2018, vilken Latinamerikagrupperna var med och anordnade
- Föreningen har under året arbetat med folkbildning och opinionsskapande i frågor kopplade till matproduktion och konsumtion. Bland annat anordnades matsuveränitetsveckan - i samarbete med andra svenska aktörer - då flera seminarier, debatter och möten med beslutsfattare hölls.
- 2018 var andra året av ett femårigt programarbete som avtalats med Forum Syd om utvecklingsarbete i Latinamerika. Stöd har under 2018 gått till det kontinentala småbrukarnätverket CLOC/La Via Campesina - och till urfolksnätverken Waqib'Kej i Guatemala, urfolksorganisationen Pueblo Kayambi i Ecuador, samt till kvinno- och urfolksorganisationen Bartolina Sisa i Bolivia.
- Stödet har bland annat gått till ledarskapsskolor, möten och forum för kvinnor och ungdomar samt politiska påverkansprocesser. Arbetet har lett till att personer – framförallt kvinnor och ungdomar - har utbildats och fått ökade kunskaper och inflytande i frågor som är viktiga för deras organisationer. Organisationerna har med detta stärkts genom att de ökat antalet personer med ledarförmåga och kapacitet att agera politiskt.
- Samverkansorganisationernas kapacitet att påverka politiska förslag för småbrukare och urfolks rättigheter har stärkts, vilket bl.a. resulterat i att CLOC/La Via Campesina, 2018 äntligen uppnådde målsättningen att få FN att godkänna deklARATIONEN om småbrukare och urfolks rättigheter.
- Latinamerikagrupperna har även haft praktikantverksamhet för svenska ungdomar med stöd av UHR (Utbildning och Högskolerådet) via Forum Syd. Genom stödet har 8 ungdomar under 2018 avslutat och 14 nya påbörjat sin praktik inom en av samarbetsorganisationerna i Latinamerika. Praktikanterna har via sitt informationsarbete efter utlandspraktikperioden, bidragit till att ett flertal gymnasieklasser/ungdomar ökat sin kunskap kring globala rättvisefrågor; framförallt med fokus på det globala livsmedelssystemet.

Mötet beslutade:

att lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Presentation av lokal- och temagrupperna och medlemsorganisationerna

Folkbildningsansvarig Oscar Barajas presenterade viktiga händelser för 2018:

- Aktivister medverkade i klimatriksdagen förra året. På initiativ av en medlem syddes en 60 meter lång klimatflagga ihop tillsammans med olika personers och föreningars bidrag. Flaggan som under årsmötetsdagen var med på konferens om naturens rättigheter.
- Matsuveränitetsveckan var en stor satsning under 2018. Föreläsare och gäster från Latinamerika och övriga världen bjöds in i samarbete med andra föreningar.
- Temagruppen Brasilien blev en del av Latinamerikagrupperna.
- Medlemsorganisationer som t.ex. Colombiannätverket, har haft gäster i samarbete med Latinamerikagrupperna.
- Latinamerikakommittén i Luleå hade besök av praktikanter som presenterade samarbete med Bartolina Sisa.
- I samarbete med filmfestivalen Imagenes del Sur hade praktikanter fotoutställning om Colombia och Fensuagro.

3.2. Ekonomisk och förvaltningsberättelse

Latinamerikagruppernas ekonomiansvarig, William Girumugisha Déogratias föredrog föreningens ekonomiska berättelse och årsredovisning.

Föreningen har lagt stor vikt på att få en stabil ekonomi och att få föreningen mot att ha en budget i balans. Föreningens budgetplan för 2018 var en budget som gick med överskott, vilket uppnåddes (marginellt) tack vare omorganisering, minskad personalstyrka och stängning av kontoret i Latinamerika.

Ekonomiansvarig presenterade föreningens utmaningar och möjligheter i relation till ekonomin:

- Finansieringen för nuvarande verksamhet är avtalad tom 2021 (förutom praktikantverksamheten som avtalas årligen och gåvor som kommer löpande under året).

- Latinamerikagrupperna vill öka och differentiera finansieringen och hitta nya finansiärer för både Sverigeverksamheten och verksamheten i Latinamerika. Föreningen är öppen för, och söker aktivt efter personer eller organisationer som vill bidra med ekonomiska eller personella insatser. Under året har ansökan till Radiohjälpen prioriterats.

Mötet beslutade:

att lägga årsredovisningen till handlingarna.

3.3. Revisionsberättelse och granskningsberättelse för 2018

William redovisade revisionsberättelsen och granskningsrapporten från extern revisorn Carola Nilsson, Prosper Revision AB.

Mötet beslutade

att lägga granskningsrapport och revisionsberättelse till handlingarna.

3.4. Internrevisorernas rapport

Åsa Thomasson, internrevisor, föredrog internrevisorernas rapport som innehöll följande rekommendationer:

- Prioritera att utveckla hur man ska arbeta med samarbetspartners i Latinamerika när man inte har personal på plats. Titta på andra organisation av liknande storlek som har mer rutiner att jobba på distans.
- Ta ett helhetsgrepp om styrdokumenterna, stryk det som är mindre nödvändigt när vi är en mindre organisation.
- Gör om föreningens övergripande policy men behåll de grundläggande perspektiven.
- Ta hand om er. Satsa på dialogen mellan styrelse och kansli.
- Sätt rimliga förväntningar på styrelsen, ha en rimlig takt i arbetet och ta ett steg tillbaka.

Mötet beslutade

att lägga internrevisorns rapport till handlingarna.

att Internrevisor Åsa Thomasson har närvaranderätt på mötet.

4. Styrelsens ansvarsfrihet för verksamhetsperioden

Mötet beslutade

att ge styrelsen ansvarsfrihet.

5. Kommentarer till årets verksamhetsplan och budget

5.1. Verksamhetsplan

Generalsekreterare Anna Barkered presenterade verksamhetsplanen för 2018.

Styrelseordförande Julia Qwist föredrog styrelsens prioriterade frågor under 2019:

- Fortsätta arbetet med att se över policys och den strategiska långtidsplanen, med hänsyn till LAG:s ändrade förutsättningar.
- Behålla närvaron i Latinamerika och dialogen med samarbetsorganisationer.
- Följa upp föreningens anställdas arbetsvillkor.
- Fortsätta arbeta för att skapa ett hållbart styrelsearbete

- Fortsätta föreläsningsserien "Samtal för systemkritik" via Webinar för att bjuda in till folkbildning och engagemang.

Kommentarer från mötesdeltagare till styrelsen:

- Viktigt med mer engagemang i förorter och till människor i utsatta situationer.
- Det är viktigt nå ut till skolor.
- Situationen i Colombia bör lyftas, varje vecka är det bönder som mördas.

Svar från Julia Qwist: Det är viktigt att komma ihåg att man som medlem har möjlighet att lyfta frågor och engagera sig, det är inte bara kansliet och styrelsen som kan driva Latinamerikagruppernas frågor.

5.2. Budget

William Girumugisha Déogratias föredrog föreningens budget för 2019.

6. Behandling av propositioner

Det har inte inkommit några propositioner.

7. Behandling av motioner

Det har inte inkommit några motioner.

8. Behandling av stadgeändringsförslag

Det har inte inkommit några stadgeändringsförslag.

9. Val till förtroendeposter

9.1. Fastställande av antalet styrelseledamöter och suppleanter

Francisco Contreras presenterade valberedningen förslag på en styrelse med åtta(8) ordinarie ledamöter och två (2) ordförande och att ingen väljs in som suppleant.

Styrelseledamot Julia Fyr avgår som styrelseledamot.

Mötet beslutade

att antalet ordinarie ledamöter fastställdes till åtta (8).

att antalet ordförande fastställdes till två (2).

9.2. Val av ordförande på två år

Sedan tidigare vald ordförande:
Julia Qwist (1 år kvar).

Valberedningen föreslog Klara Knapp till ordförande på 2 år.

Mötet beslutade

att välja Klara Knapp till ordförande på 2 år.

9.3. Val av ordinarie ledamöter

Sedan tidigare valda ordinarie styrelseledamöter:
Karin Lidström (ett år kvar)
Linnea Kronebrandt (ett år kvar)

Valberedningens förslag till ordinarie styrelseledamöter.

Föreslagna ledamöter:

Alfonso Cornejo

Laura Lindholm

Andres Gomez

Karin Gran

Sebastian Caero

Louise Hammerud Hamilton

Nomineringar som inkommit de efter valberedningens förslag:

Lina Shemesani

Stephanie Lobos

Alida Gadea

Förslag till format för röstning: En giltig röstsedel innehåller 6 namn och tre överstrukna. De 6 nominerade som får flest röster är årsmötets val.

Mötet beslutade

att fastställa formatet för val av ledamöter till styrelsen.

Latinamerikakommittén i Luleå röstar på distans via sms genom representant Rolf Wiklund.

Mötet beslutade

att Betrakta Rolf Wiklunds sms som giltig röstsedel.

Röstning sker med sammanlagt 16 röster (en (1) röstberättigad medlem hade lämnat årsmötet innan beslut om omröstning)

Rösträknare räknar rösterna avskilt.

Mötet beslutade

att välja Alfonso Cornejo, Laura Lindholm, Andres Gomez, Karin Gran, Louise Hammerud Hamilton och Stephanie Lobos till ordinarie ledamöter på 2 år.

9.5. Val av externrevisorer

Mötesordförande föreslog att Carola Nilsson, Prosper Revision AB, skulle kvarstå som extern revisor i ett år till.

Mötet beslutade

att välja Carola Nilsson, Prosper Revision AB, till extern revisor i ett (1) år.

9.6. Val av internrevisor(er)

Valberedningen föreslog följande person till internrevisor på 1 år:

Alexandra Iriarte

Enligt praxis skall det vara minst 2 internrevisorer men valberedningen har inte lyckats med att ta fram en ytterligare kandidat. Förslag från mötesordförande att uppdra styrelsen att i samråd med valberedningen få fram och tillsätta ytterligare en internrevisor, deadline för detta blir den 15 augusti 2019.

Möte beslutade

att välja Alexandra Iriarte (Sammankallande) som ordinarie internrevisor.

att styrelsen tillsätter ytterligare en internrevisor i samråd med valberedningen senast 15 augusti.

9.7. Val av valberedning

Valkommittén föreslog Linnea Rohlin(sammankallande), Sanna Lucas, Fransisco Contreras och Per Hedlund till ordinarie valberedare i ett (1) år.

Mötet beslutade

att välja Linnea Rohlin till ordinarie ledamot på ett (1) år samt vara sammankallande för valberedningen.

att välja Sanna Lucas, Fransisco Contreras och Per Hedlund till ordinarie valberedare på ett (1) år.

10. Fastställande av medlemsavgift

Styrelsen föreslog att medlemskap ska vara oförändrat, vilket är 240 kr per kalenderår.

Mötet beslutade

att anta styrelsens förslag att medlemskap räknas per kalenderår och att medlemsavgiften fastställs till 240 kr.

11. Övriga frågor

Inga övriga frågor väcktes under detta årsmöte.

12. Datum och plats för nästa årsmöte

Styrelsen föreslog att årsmötet 2020 ska hållas lördagen den 9 maj 2020. Förslag på plats var i första hand Solidaritetshuset i Stockholm och i andra hand Färnebo folkhögskolas filial i Gävle.

Mötet beslutade

att nästa årsmöte ska hållas lördagen den 9 maj 2020

att plats för årsmötet i första hand ska vara Solidaritetshuset i Stockholm och i andrahand på Färnebo folkhögskolas filial i Gävle.

13. Mötets avslutande

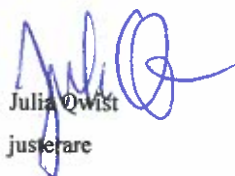
Mötet tackade avgående styrelseledamöter Julia Fyr, Linnea Rohlin och Mats Ehn för sina stora insatser i styrelsen och mötet avslutades.

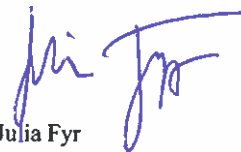
Sanna Lucas
ordförande

Laura Lindholm
sekreterare

Julia Qvist
justerare

Julia Fyr
justerare

Bilaga 1 - Röstlängd

1:17

1. Erica Fahlström ericafahl@gmail.com
2. Julia Qwist julia.qwist@sal.se
3. Karin Lidström karin.nm.lidstrom@gmail.com
4. Latinamerikakommitten Luleå laklule@gmail.com
5. Linnea Rohlin linnea.rohlin@live.se
6. Linnea Kronebrant evalinneakristina@gmail.com
7. Louise Hammerud Hamilton louise.hammerud@gmail.com
8. Ilari Leskinen ilari_leskinen@yahoo.com
9. Edgard Dias Batista eadb@kth.se
10. Julia Fyr julia.fyr@sal.se
11. Mats Ehn mats.ehn@folkbildning.net
12. Luis Alfonso Jara lajc1969@outlook.com
13. Silvia Leiva leiva174@hotmail.com (inte i registret)
14. Stephanie Lobos stephanielobos@hotmail.com
15. Laura Lindholm laura-lindholm@hotmail.com
16. Ludvig Edén ludvig.eden1@gmail.com
17. Alida Gadea alida.gadea@gmail.com

Bilaga 2 - Arbets- och beslutsordning för årsmöte 2019

1 Deltagande

1.1 Rösträtt

Rösträtt innebär att en person har rätt att delta i beslut, det vill säga att rösta under mötet. Personer med rösträtt har automatiskt även yrkande-, närvaro- och yttranderätt. Personer som har betalat medlemsavgift senast den 11 mars 2019 samt anmält sig till årsmötet senast den 11 april har rösträtt. Årsmötet kan även välja att ge rösträtt till personer som anmält sig senare eller betalat medlemsavgiften för sent.

1.2 Yrkanderätt

Yrkanderätt innebär att en person har rätt att lägga förslag i en fråga. Yrkanderätt tillkommer de som ingår i röstlängden för årsmötet, det vill säga betalade medlemmar som anmält sig till årsmötet. Yrkanderätt tillkommer även personer som har utsetts för att bereda ett visst ärende och/eller som föredrar en fråga för årsmötet. Yrkanderätt tillkommer även för mötesordförande i ordningsfrågor.

1.3 Närvarorätt

Närvarorätt innebär att en person har rätt att befinna sig på mötet, det innebär dock inte att personen har rätt att yttra sig eller att rösta. Närvarorätt kan till exempel ges till personer som föredrar ett visst ärende och har yttranderätt i en viss fråga, men som inte ska ha rätt att yttra sig under övriga delar av mötet.

1.4 Yttranderätt

Yttranderätt innebär att en person har rätt att prata under mötet, men utan rösträtt. Det kan till exempel handla om personer som av någon anledning deltar i mötet utan att vara medlem i föreningen.

1.5 Adjungering

Årsmötet kan adjungera personer som inte är föreningsmedlemmar. Det innebär att årsmötet ger en person närvarorätt. Årsmötet kan även välja att ge adjungerade personer yttranderätt.

2 Talarprinciper

2.1 Begära ordet

Ordet begärs genom att räkka upp sitt röstkort som delats ut i samband med inregistrering. Alla föreningsmedlemmar har rätt att yttra sig i en fråga.

2.2 Talartidsbegränsning

Mötesordförande eller enskild deltagare kan väcka fråga om talartidsbegränsning i enskild fråga eller för hela mötet. Om talartidsbegränsning införs gäller 5 minuter på förstatalarlistan, 3 minuter på andratalarlistan och 1 minut för replik, om årsmötet inte beslutar annat. Fråga om talartidsbegränsning hanteras som ordningsfråga.

En debatt som drar ut på tiden kan ibland behöva skyndas på och då finns möjligheten att begära tidsbegränsning. Det kan göras genom att ändra i talartidsbegränsningen, dra streck i debatten eller genom att fastställa en sluttid för debatten. Att lyfta en sådan diskussion är en ordningsfråga och fungerar på samma sätt som övriga ordningsfrågor.

2.3 Talarordning

Dubbla talarlistor, så kallade första- och andratalarlistor, används. Det innebär att den som begär ordet för första gången i en fråga skrivs upp på förstatalarlistan och följande gånger personen vill yttra sig i debatten skrivs hen upp på andratalarlistan. Förstatalarlistan ska vara tom innan någon på andratalarlistan får ordet.

2.4 Replikrätt

Den som blivit tilltalad i ett anförande har rätt att begära omedelbar replik, som bryter talarlistan. Replik ska begäras i direkt anslutning till det aktuella anförandet och beviljas av mötesordförande. Även motreplik kan begäras från ursprungstalaren efter att en replik avgetts, det behandlas på samma sätt. Replikers längd får inte överstiga en minut.

2.5 Ordningsfrågor

Enskild deltagare kan alltid lyfta en ordningsfråga. Denna bryter talarlistan och pågående debatt och behandlas omgående. En ordningsfråga är en fråga där ordningen för mötet lyfts och syftar till att direkt ta ett beslut. Vid beslut om att bifalla en ordningsfråga, som är av den karaktären att den innebär ett avslut på den diskussion som ordningsfrågan ställs i, har alla med yttranderätt möjlighet att sätta upp sig på talarlistan innan den bifallna ordningsfrågan träder i kraft. Mötesordförande ges möjligheten att lägga förslag i ordningsfrågor.

2.6 Streck i debatten

En vanlig ordningsfråga är streck i debatten. Fråga om streck i debatten kan väckas av en deltagare, eller av mötesordförande, som vill få ett avslut på diskussionen, till exempel då en debatt drar ut på tiden eller börjar gå i cirklar. Om ett förslag om streck i debatten inkommer frågar mötesordförande om mötet vill sätta streck i debatten. Om streck i debatten bifalls ska de

yrkanden som finns läsas upp och samtliga närvarande med yttranderätt får möjligheten att sätta upp sig på talarlistan en sista gång. När detta är gjort och strecket är draget går det inte längre att begära ordet. Efter att streck i debatten har bifallits ska inga nya fakta tillkomma och det går inte heller att lämna några nya yrkanden.

2.7 Ajournering

Att ajournera mötet innebär att ta en tidsbestämd paus. När mötet ajourneras ska det framgå vid vilken tidpunkt som mötet ska återupptas. Frågan om ajournering är en ordningsfråga som omgående avbryter diskussionen och träder i kraft utan att hänsyn tas till talarlistan. När mötet återupptas efter ajournering återgår mötesordningen omedelbart till den befintliga talarlistan om mötet ajournerats mitt i pågående diskussion. Fråga om ajournering kan även lyftas av mötesordförande.

2.8 Bordläggning

Bordläggning innebär att den dagordningspunkt som vid tillfället behandlas skjuts upp och återupptas vid nästa årsmöte. Ingen ytterligare behandling av ärendet görs under uppehållet.

3 Sakupplysning

En sakupplysning innebär att någon upplyser övriga närvarande om något som har relevans för den diskussion som pågår. Detta används för att diskussionen ska föras på korrekt grund. En sakupplysning kan till exempel handla om att någon vill upplysa om vad som står i stadgan, om tidigare beslut i liknande ärenden eller annat som kan vara bra för deltagarna att veta om. En sakupplysning bryter talarordningen på samma sätt som en ordningsfråga. Vid sakupplysning får talare endast upplysa om fakta och inte uttrycka åsikter eller på annat sätt föra debatt. Deltagare kan även fråga efter sakupplysning om hen känner att det krävs för den fortsatta diskussionen, då bör i första hand någon med kunskap om och/eller erfarenhet av frågan svara.

4 Förslag till beslut

4.1 Yrkande

Ett yrkande är ett förslag till beslut i en viss fråga. Alla med yrkanderätt har möjlighet att lägga förslag till beslut. Ett yrkande ska läggas fram innan mötesordförande frågar om årsmötet är redo att gå till beslut. De beslutsvägar som finns kring yrkanden är bifall eller avslag.

Vid beslut om propositioner är handlingen ett förslag från styrelsen som likställs med ett yrkande från styrelsen om att anta propositionen. Om ändringsyrkande inkommer på föreslagen proposition behandlas det först och vid bifall av ändringsyrkande föreslås årsmötet att anta propositionen med gjorda ändringar. För att kunna ta beslut om en motion krävs att det i motionen finns ett yrkande.

4.2 Ändringsyrkande

Ett ändringsyrkande är ett förslag som föreslår en ändring jämfört med ett tidigare yrkande eller det liggande förslaget.

4.3 Tilläggsyrkande

Ett tilläggsyrkande är ett förslag som utökar ett tidigare yrkande eller det liggande förslaget. Tilläggsyrkandet tillstyrker det liggande förslaget men lägger till ytterligare något i utöver det ursprungliga yrkandet.

4.4 Jämkning av yrkanden

Om den person eller grupp som lagt det ursprungliga förslaget anser att ett ändrings- eller tilläggsyrkande är bättre eller lika bra finns möjligheten att jämka sig. Det innebär att det ursprungliga förslaget dras tillbaka till förmån för ett nytt yrkande.

5 Propositionsordningar

Beslut kan fattas på olika sätt beroende på hur många förslag till beslut som föreligger. Mötesordförande beslutar om propositionsordningen, det vill säga i vilken ordning de olika yrkandena ska behandlas. Grundprincipen är dock att om det endast finns ett förslag till beslut så är de enda möjliga beslutsvägarna bifall eller avslag. Om det finns ändrings- eller tilläggsyrkanden på propositioner ska dessa alltid beslutas om innan originalyrkandet behandlas (med eventuella ändringar).

5.1 Yrkanden som står emot varandra

Ibland kan det finnas yrkanden som står emot varandra. Det kan till exempel vara "Yrkande 1: att fastställa medlemsavgiften till 240 kr" och "Yrkande 2: att fastställa medlemsavgiften till 360 kr". Att yrkanden står emot varandra innebär alltså att det inte går att bifalla båda yrkandena.

Då det föreligger två yrkanden som står emot varandra behöver årsmötet först besluta om vilket av dessa som är att föredra. Då frågar mötesordförande vilka som vill bifalla Yrkande 1 och därefter vilka som vill bifalla Yrkande 2. Vinnande yrkande ställs sedan mot avslag, vilket gör att årsmötet behåller möjligheten att avslå båda förslagen.

Det innebär alltså att även om en deltagare är emot att något av de föreslagna besluten ska bifallas kan hen ändå välja vilket yrkande hen skulle föredra om något av dem går igenom och rösta för det men sedan ändå rösta för avslag.

5.2 Kontrapositionsordning

Om det finns fler än två förslag som inte går att förena med varandra behöver ett beslut vaskas fram genom en kontrapositionsordning. Det innebär att två av de liggande förslagen ställs emot varandra tills det bara finns ett förslag kvar som kan ställas mot avslag. Mötesordförande föreslår för årsmötet i vilken ordning de olika yrkandena ska behandlas. Den föreslagna kontrapositionsordningen ska godkännas av årsmötet innan den påbörjas.

En kontrapositionsordning kan gå till på följande sätt:

Anta att det finns tre olika yrkanden:

- yrkande 1: att fastställa medlemsavgiften till 240 kr per år
- yrkande 2: att fastställa medlemsavgiften till 360 kr per år
- yrkande 3: att fastställa medlemsavgiften till 25 kr per månad

I det här fallet går det att ställa förslagen emot varandra på flera olika sätt, men två huvudgrupper kan urskiljas: om medlemsavgiften ska fastställas per år (yrkande 1 och 2) eller om medlemsavgiften ska fastställas per månad (yrkande 3). Därför är det lättast att börja med att ställa yrkande 1 mot yrkande 2 för att se vilket förslag som årsmötet föredrar. Vinnande förslag ställs sedan mot yrkande 3 och det förslag som då vinner ställs i sin tur mot avslag.

6 Omröstning

När talarlistan är tom redogör mötesordförande för lagda förslag och frågar mötet om alla är redo att gå till beslut. Mötesordförande redogör för den beslutsordning som kommer användas. Först används acklamation, det innebär att mötesordförande frågar om mötet vill bifalla ett förslag och de som vill det ropar då "ja". Om det finns flera förslag frågar mötesordföranden därefter vilka som vill bifalla det andra förslaget och samma procedur återupprepas. Därefter ställs det vinnande förslaget mot avslag. Om det endast finns ett förslag frågar mötesordförande först om mötet vill bifalla förslaget och därefter om mötet vill avslå förslaget. Viktigt att komma ihåg är att aldrig svara "nej" på en beslutsfråga – om du vill avslå eller välja ett annat förslag väntar du tills mötesordförande frågar om det och ropar då "ja". Efter omröstning bedömer mötesordförande vilket förslag som uppnått majoritet. Om en deltagare anser att mötesordförande gjort en felaktig bedömning ropar denne "votering", vilket innebär att en rösträkning ska genomföras. Rösträkning kan även användas om mötesordförande har svårt att avgöra vilket förslag som vunnit. Votering innebär att omröstningen görs om och den här gången används röstkorten, så att det blir lättare att räkna. Vid en votering är det de av årsmötet valda rösträknarna som ska räkna rösterna. Röstkorten hålls upp tills mötesordförande och/eller rösträknare meddelar att de kan tas ner, eftersom de behöver hinna räkna rösterna. Vid lika röstetal avgör lotten.

6.1 Enkel majoritet

De flesta beslut på årsmötet tas med enkel majoritet, vilket innebär att det förslag som fått flest röster är det som vinner. Enkel majoritet tillämpas alltid om inte annat framgår i Latinamerikagruppernas styrdokument.

6.2 Kvalificerad majoritet

Kvalificerad majoritet innebär att en gräns ställs upp för hur många röster som måste tillfalla ett visst förslag för att beslut ska gälla. Inom Latinamerikagrupperna används endast kvalificerad majoritet då styrdokumentet så föreskriver. Kvalificerad majoritet tillämpas alltid som två tredjedelars (2/3) majoritet inom Latinamerikagrupperna. Kvalificerad majoritet tillämpas vid frågor om stadgeändring och upplösning av föreningen.

6.3 Acklamation

Acklamation innebär att en muntlig omröstning genomförs. Vid omröstning med acklamation säger de röstberättigade "ja" till det alternativ en vill rösta för. "Nej" används aldrig vid muntlig omröstning.

Det innebär att mötesordförande alltid ställer minst två frågor för att så tydligt som möjligt kunna höra hur många som svarar "ja" på de respektive frågorna. Exempel på frågor kan vara "Är det årsmötets mening att bifalla motionen?" som följs av frågan "Är det årsmötets mening att avslå densamma?".

6.4 Rösträkning

Om rösträkning begärs ska det genomföras. Rösträkning innebär att omröstningen görs om och alla röster räknas igen, men den här gången används röstkorten och rösterna räknas av de rösträknare som årsmötet utsett. Röstningen genomförs på samma sätt som acklamation, med skillnaden att istället för att svara "ja" håller deltagarna upp sina röstkort efter den fråga som innehåller det förslag som de vill rösta för.

6.5 Sluten votering

Om någon så begär ska sluten votering ske. Sluten votering innebär att röstning inte genomförs publikt, så att ingen deltagare behöver visa för någon annan vad hen röstar. Sluten votering sker genom att alla röstberättigade skriver vilket förslag de röstar för på en lapp som samlas ihop och räknas av rösträknarna tillsammans med mötesordförande.

7 Personval

Personval avgörs på samma sätt som andra beslut om inte någon deltagare begär sluten omröstning, vilket till exempel kan bero på att det kan vara känsligt att välja en person framför en annan. Valberedningen ska redogöra för processen samt berätta vilken eller vilka kandidater som förordas tillsammans med en motivering.

7.1 Nominering

Nominering innebär att föreslå en person som kandidat till en förtroendepost. Varje föreningsmedlem har rätt att nominera kandidater. Efter nomineringsstopp kan inga nya kandidater föreslås.

7.2 Nomineringsstopp

Den tid som årsmötet fastställer som sista tid då deltagare har möjlighet att nominera till val av förtroendepost. Samma tid gäller som sista möjlighet att lägga förslag på medlemsavgifter. Nomineringsstoppet föreslås till klockan 13.00 lördagen den 14 maj.

7.3 Val av enskild person

För att bli vald till en post krävs mer än hälften av de avlagda rösterna. Om ingen kandidat direkt uppnår över hälften av de avlagda rösterna genomförs ytterligare en röstomgång där det sker en omröstning mellan de två kandidater som fått flest röster i första omgången.

Alla kandidater ska få möjlighet att presentera sig själva och svara på eventuella frågor från årsmötet. Därefter ska samtliga kandidater lämna rummet för att årsmötet ska kunna diskutera kandidaterna fritt. Vid diskussion om kandidater är det viktigt att komma ihåg att alltid tala FÖR en kandidat och inte emot någon. Det åligger mötesordförande att påtala detta och att påminna om det om någon skulle tala mot en kandidat.

7.4 Val av grupper

Årsmötet kan välja om val till styrelse och/eller andra grupper ska ske i grupp eller personvis, om valen sker personvis så ställs valet av varje person mot avslag. Om inte alla platser fylls vakantsätts då de resterande platserna.

Vid val av styrelser eller andra grupper där alla poster är likvärdiga kan listval tillämpas. Det innebär att valberedningens förslag är huvudlistan som ställs mot eventuella andra listor. Valberedningens lista behöver avslås innan eventuellt beslut tas om andra listor. Om det finns fler än två listor som ställs emot varandra så tillämpas samma princip som vid val av enskild person.

Om årsmötet begär så ska samtliga kandidater presentera sig själva och svara på eventuella frågor. Årsmötet har också rätt att be samtliga kandidater att lämna lokalen under eventuell diskussion.

8 Övrigt

8.1 Reservation

Om en deltagare anser att det har fattats ett felaktigt beslut som hen inte kan ställa sig bakom så finns möjligheten att reservera sig mot beslutet. En reservation är personlig och undertecknas av röstberättigade deltagare. Reservationer lämnas in om en deltagare är missnöjd med ett beslut och inte vill hållas ansvarig för det. Reservationer ska alltid föras in i protokollet.

En reservation ska anmälas muntligt direkt efter att beslutet tagits och klubban har fallit. Reservationen ska inkomma skriftligen till mötesordförande, sekreterare och justerare senast vid mötets avslutande. Av den skriftliga reservationen ska det framgå datum, punkt på dagordningen, namn och anledning till reservationen. Det bör på ett tydligt sätt framgå vad det är i beslutet som deltagaren inte accepterar, det vill säga om det är hela beslutet, del av beslutet eller det sätt som beslutet tillkom på.

8.2 Protokollsanteckning

Om en deltagare vill påpeka eller förtydliga något i protokollet för framtida läsare finns möjligheten att lämna in en protokollsanteckning. Att lämna en protokollsanteckning sker på samma sätt som att lämna in en reservation, det vill säga att det ska meddelas muntligen omgående efter att beslutet tagits och lämnas in skriftligen senast vid mötets avslutande.

En protokollsanteckning kan till exempel användas för att förtydliga att en deltagare hade en annan åsikt än den som bifölls av årsmötet. Skillnaden på att skriva det som en protokollsanteckning istället för en reservation är att personen ändå är med och tar det kollektiva ansvar som beslutet innebär och som årsmötets deltagare normalt sett delar. En protokollsanteckning kan dock innehålla i princip vad som helst som en deltagare anser vara viktigt att föra in i protokollet.